

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

zo 17. mája 2022*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Smernica 93/13/EHS – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Zásada ekvivalencie – Zásada efektivity – Konanie o platobnom rozkaze a exekučné konanie voči tretím osobám – Právna sila rozhodnutej veci, ktorá sa implicitne vzťahuje na platnosť podmienok exekučného titulu – Právomoc súdu rozhodujúceho o nariadení výkonu rozhodnutia preskúmať *ex offico* prípadnú nekalú povahu podmienky“

V spojených veciach C-693/19 a C-831/19,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Tribunale di Milano (súd v Miláne, Taliansko) z 10. augusta 2019 a 31. októbra 2019, doručenými Súdnemu dvoru 13. septembra 2019 a 14. novembra 2019, ktoré súvisia s konaniami:

SPV Project 1503 Srl,

Dobank SpA

proti

YB (C-693/19),

a

Banco di Desio e della Brianza SpA,

Banca di Credito Cooperativo di Carugate e Inzago sc,

Intesa Sanpaolo SpA,

Banca Popolare di Sondrio s.c.p.a,

Cerved Credit Management SpA

proti

YX,

ZW (C-831/19),

* Jazyk konania: taliančina.

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, predsedovia komôr A. Arabadžiev, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, S. Rodin (spravodajca) a I. Jarukaitis, sudcovia M. Ilešič, J.-C. Bonichot, M. Safjan, F. Biltgen, P. G. Xuereb, N. Piçarra, L. S. Rossi a A. Kumin,

generálny advokát: E. Tančev,

tajomník: R. Schiano, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. apríla 2021,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Banco di Desio e della Brianza, v zastúpení: F. L. Monti, S. Sironi a P. Vitiello, avvocati,
- ZW, v zastúpení: S. M. Zigni a M. Buzzini, avvocati,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci A. Grumetto, avvocato dello Stato,
- nemecká vláda, v zastúpení: U. Kühne, J. Möller a M. Hellmann, splnomocnení zástupcovia,
- španielska vláda, v zastúpení: S. Centeno Huerta, J. Ruiz Sánchez a J. Rodríguez de la Rúa Puig, splnomocnení zástupcovia,
- maďarská vláda, v zastúpení: M. Z. Féher a K. Szijjártó, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: G. Gattinara a N. Ruiz García, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 15. júla 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článkov 6 a 7 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288), ako aj článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov jednak medzi spoločnosťou SPV Project 1503 Srl (ďalej len „SPV“) a Dobank SpA ako splnomocneným zástupcom Unicredit SpA na jednej strane a YB na druhej strane a jednak medzi Banco di Desio e della Brianza SpA (ďalej len „BDB“) a inými úverovými inštitúciami na jednej strane a YX a ZW na druhej strane, týkajúcich sa exekučných konaní na základe vykonateľných exekučných titulov, ktoré nadobudli právnu silu rozhodnutej veci.

Právny rámec

Právo Únie

3 Dvadsiate štvrté odôvodnenie smernice 93/13 stanovuje, že „súdy alebo správne orgány členských štátov musia mať k dispozícii primerané a účinné prostriedky na zabránenie ďalšieho uplatňovania nekalých podmienok v zmluvách“.

4 Článok 2 písm. b) tejto smernice stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

...

„spotrebiteľ“: znamená akúkoľvek fyzickú osobu, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom, nevzťahujúcim sa k [jej] obchodom, podnikaniu alebo povolaniu;

...“

5 Článok 6 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

6 V zmysle článku 7 ods. 1 tej istej smernice:

„Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

Talianske právo

7 Decreto legislativo n. 206, recante Codice del consumo a norma dell'articolo 7 della legge 29 luglio 2003, n. 229 (Legislatívny dekrét č. 206 o spotrebiteľskom zákonníku v zmysle článku 7 zákona č. 229 z 29. júla 2003) zo 6. septembra 2005 (riadny dodatok GURI č. 235 z 8. októbra 2005), ktorým bola prebratá smernica 93/13, vo svojom článku 33 ods. 1 a 2 stanovuje:

„1. V zmluve uzavretej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom sa za nekalé považujú podmienky, ktoré aj keď boli dohodnuté v dobrej viere, spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach vyplývajúcich zo zmluvy v neprospech spotrebiteľa.

2. Pokiaľ sa nepreukáže opak, podmienky sa považujú za nekalé, ak majú za cieľ alebo následok:

...

f) požadovať od spotrebiteľa, aby v prípade neplnenia alebo oneskoreného plnenia zaplatil zjavne neprímeranú peňažnú sumu ako náhradu škody, zmluvnú pokutu alebo iný ekvivalent;

...“

8 Článok 36 ods. 1 a 3 tohto legislatívneho dekrétu stanovuje:

„1. Podmienky, ktoré sa považujú za nekalé podľa článkov 33 a 34 sú neplatné, zatiaľ čo v zostávajúcej časti zostáva zmluva platná.

...

3. Neplatnosť sa uplatňuje len v prospech spotrebiteľa a súd ju môže uplatniť *ex offo*.“

9 Codice di procedura civile (Občiansky súdny poriadok) v znení uplatniteľnom na spory vo veci samej stanovuje v článku 633 podmienky prípustnosti:

„Na návrh veriteľa, ktorý má pohľadávku na zaplatenie určitej peňažnej sumy alebo na vydanie určitého množstva zastupiteľného tovaru, alebo na návrh príjemcu, ktorému má dodať určitú hnutelnú vec, vydá príslušný súd platobný rozkaz alebo rozkaz na vydanie:

1. Ak je uplatňované právo podložené listinnými dôkazmi;

...“

10 Článok 640 tohto poriadku stanovuje:

„Ak sa súd domnieva, že návrh nie je dostatočne odôvodnený, nariadi kancelárii súdu, aby o tom informovala navrhovateľa a vyzvala ho na predloženie dôkazov.

Ak navrhovateľ na túto výzvu neodpovedá, návrh nevezme späť alebo ak návrhu nemožno vyhovieť, súd ho zamietne odôvodneným rozhodnutím.

Týmto rozhodnutím nie je dotknutá možnosť zopakovať návrh, a to aj v rámci riadneho konania.“

11 Článok 641 uvedeného poriadku stanovuje, že ak sa návrhu vyhovie, súd uloží druhému účastníkovi konania povinnosť zaplatiť peňažnú sumu a informuje ho o možnosti podať odpor v lehote 40 dní.

12 Článok 647 Občianskeho súdneho poriadku, v znení uplatniteľnom na konania vo veci samej, nazvaný „Vykonateľnosť z dôvodu neexistencie odporu alebo nečinnosti odporcu“, stanovuje:

„Ak nebol v stanovenej lehote podaný odpor alebo ak odporca nepodnikol žiadne právne kroky, [sudca], ktorý vydal platobný rozkaz, ho vyhlási za vykonateľný, a to aj na ústnu žiadosť navrhovateľa.

...

Ak bol platobný rozkaz vyhlásený za vykonateľný v súlade s týmto článkom, odpor už nemožno podať ani v ňom pokračovať, s výhradou ustanovení článku 650, a prípadná záruka bude vrátená.“

13 Podľa článku 650 tohto poriadku týkajúceho sa oneskoreného odporu:

„Žalovaný môže podať odpor aj po uplynutí lehoty stanovenej v platobnom rozkaze, ak preukáže, že sa o ňom včas nedozvedel z dôvodu nezrovnalostí pri oznamovaní alebo z dôvodu náhodnej udalosti alebo vyššej moci.

...

Po uplynutí lehoty 10 dní, ktorá začína plynúť od prvého úkonu súvisiaceho s exekučnou činnosťou, nemožno podať žiaden odpor.“

- 14 Článok 2909 Codice civile (Občiansky zákonník) týkajúci sa rozhodnutej veci stanovuje:
„Zistenia uvedené v právoplatných rozsudkoch sú vo všetkých ohľadoch záväzné pre účastníkov konania, ich dedičov alebo ich právnych nástupcov.“
- 15 Vnútroštátny súd uvádza, že podľa prevládajúcej judikatúry Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko) platobný rozkaz, proti ktorému nebol podaný odpor, nadobúda právoplatnosť nielen vo vzťahu k pohľadávke, o ktorej vymáhanie sa žiada, ale aj vo vzťahu k titulu, na ktorý sa odvoláva, čo bráni akémukoľvek následnému preskúmaniu dôvodov uvádzaných ako odôvodnenie návrhu. Táto judikatúra viedla k tomu, že na platobný rozkaz, proti ktorému nebol podaný odpor, sa uplatnila zásada „právnej sily implicitne rozhodnutej veci“, podľa ktorej, ak sudca, ktorý rozhodol o určitej otázke, nevyhnutne tým rozhodol o všetkých ostatných predbežných otázkach.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

Vec C-693/19

- 16 SPV a ďalší veritelia podali na vnútroštátny súd návrh na exekučné konanie s cieľom vymôcť pohľadávky vyplývajúce zo zmlúv o financovaní uzatvorených s YB. Toto konanie sa zakladá na právoplatnom platobnom rozkaze, keďže YB proti nemu nepodal odpor.
- 17 Dotknuté zmluvy o financovaní stanovovali v prípade omeškania dlžníka s plnením jeho záväzkov uplatnenie zmluvnej pokuty a úroku z omeškania.
- 18 Súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia sa na pojednávaní domnieval, že podmienka týkajúca sa výpočtu úrokov z omeškania by mohla mať nekalú povahu, nariadil spoločnosti SPV, aby predložila zmluvy, na základe ktorých bol vydaný platobný rozkaz, a vyzval YB, aby sa dostavil na ďalšie pojednávanie a aby vyjadril svoj zámer namietat nekalú povahu tejto podmienky.
- 19 Na následnom pojednávaní YB uviedol, že sa chce dovolávať nekalej povahy uvedenej podmienky. V dôsledku toho súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia na základe rozsudku z 9. novembra 2010, VB Pénzügyi Lízing (C-137/08, EU:C:2010:659), bol toho názoru, že je možné posúdiť prípadnú nekalú povahu tej istej podmienky a vytýčil nové pojednávanie. SPV vo svojom vyjadrení uviedla, že právna sila rozhodnutej veci spojená s vydaním platobného rozkazu bráni akémukoľvek preskúmaniu zmluvných podmienok, na základe ktorých bol tento rozkaz vydaný.
- 20 Vnútroštátny súd uvádza, že ak veriteľ získal exekučný titul, môže v exekučnom konaní uplatniť pohľadávky, ktoré má jeho vlastný dlžník voči tretím osobám. Uvádza, že súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia je povinný uistiť sa o existencii exekučného titulu platného počas celého exekučného konania. Právomoc tohto súdu je teda obmedzená výlučne na

preskúmanie existencie exekučného titulu a nemožno ju rozšíriť na preskúmanie jeho „vlastného obsahu“. Takéto preskúmanie výkonu súdneho rozhodnutia by bolo tiež vylúčené v prípade námietky proti exekúcii zo strany dlžníka.

- 21 Vnútroštátny súd, pripomínajúc judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa povinností vnútroštátneho súdu v oblasti ochrany spotrebiteľov a judikatúru týkajúcu sa možnosti vylúčiť za určitých okolností právnu silu rozhodnutej veci, sa v spore, ktorý prejednáva, pýta, či podmienka týkajúca sa výpočtu úrokov z omeškania a zmluvná pokuta uvedená v zmluvách dotknutých vo veci samej môžu byť nekalé.
- 22 V tejto súvislosti spresňuje, že súd, ktorý vydal predmetný platobný rozkaz, nerozhodol o prípadnej nekalej povahe vyššie uvedených podmienok a že vzhľadom na to, že YB nepodal odpor, nadobudol rozkaz právoplatnosť. Na základe zásady „právnej sily implicitne rozhodnutej veci“ sa všetky podmienky nachádzajúce sa vo finančných zmluvách, o ktoré ide vo veci samej, vrátane dvoch dotknutých podmienok, považujú za preskúmané týmto súdom a zahrnuté do tejto formy právnej sily rozhodnutej veci.
- 23 Z toho vyplýva, že súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia nemôže posudzovať nekalú povahu zmluvných podmienok nielen preto, že nepreskúmava obsah platobného rozkazu vydaného na základe tejto zmluvy, ale aj preto, že tento rozkaz, v prípade, že dlžník proti nemu nepodal odpor, nadobudol právnu silu rozhodnutej veci. Podľa vnútroštátneho súdu neexistencia výslovného preskúmania nekalej povahy podmienok v konaní predstavuje neúplnú a nedostatočnú ochranu spotrebiteľa.
- 24 Za týchto podmienok Tribunale di Milano (súd v Miláne, Taliansko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bránia články 6 a 7 smernice 93/13/EHS, ako aj článok 47 [Charty], a za akých podmienok, takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je uvedená právna úprava, ktorá neumožňuje súdu rozhodujúcemu o nariadení výkonu rozhodnutia vykonať vlastné preskúmanie právoplatného exekučného titulu a ktorá neumožňuje tomuto súdu, aby v prípade prejavu vôle spotrebiteľa dovoľávať sa nekalej povahy podmienky obsiahnutej v zmluve, na základe ktorej bol vydaný exekučný titul, zrušil účinky právnej sily implicitne rozhodnutej veci?“

Vec C-831/19

- 25 V roku 2005 BDB uzavrela s YX a ZW zmluvy o ručení s cieľom zabezpečiť záväzky spoločnosti.
- 26 BDB podala na vnútroštátny súd návrh na konanie o zaistení nehnuteľného majetku vo vlastníctve YX a ZW. Toto konanie, do ktorého vstúpili ďalší veritelia, sa zakladalo na platobných rozkazoch vydaných súdom v rokoch 2012 a 2013 v prospech BDB a týchto ďalších veriteľov proti spoločnosti, hlavnému dlžníkovi, a štyrom ručiteľom vrátane YX a ZW. Keďže proti týmto rozkazom nebol podaný odpor, nadobudli právnu silu rozhodnutej veci.
- 27 V priebehu konania o zaistení nehnuteľného majetku sa ZW odvolávala na svoje postavenie spotrebiteľa, aby sa mohla dovoľávať prípadnej nekalej povahy podmienok obsiahnutých v záručných zmluvách, na základe ktorých boli vydané platobné rozkazy.

- 28 BDB, rovnako ako ostatné úverové inštitúcie, ktoré vstúpili do konania o zaistení nehnuteľného majetku, tvrdia, že ZW sa nemôže odvolávať na toto postavenie z dôvodu svojho postavenia spoločníka hlavnej dlžníckej spoločnosti a z dôvodu manželského vzťahu s YX, štatutárnym zástupcom tejto spoločnosti. Okrem toho tvrdia, že bez ohľadu na uznanie uvedeného postavenia súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia nemôže preskúmať formálne správny a konečný exekučný titul, akým je platobný rozkaz, proti ktorému nebol podaný odpor.
- 29 Vnútroštátny súd zastáva názor, že ZW má v spore, ktorý prejednáva, postavenie spotrebiteľa z dôvodu, že v čase, keď uzatvorila zmluvy o ručení, o ktoré ide vo veci samej, po prvé nenadobudla celý svoj podiel na základnom imaní spoločnosti – dlžníka, ktorý predstavoval 22 %, po druhé nebolo preukázané, že by dostávala dividendy v súvislosti s obchodnými podielmi, ktoré vlastnila, a napokon po tretie bolo preukázané, že od roku 1976 bola v platenom pracovnom pomere v inej spoločnosti, a preto v čase uzavretia zmlúv o ručení nezastávala žiadnu funkciu v štruktúrach spoločnosti, ktorá je hlavným dlžníkom.
- 30 Pokiaľ ide o možnosť spotrebiteľa dovolávať sa nekalej povahy zmluvných podmienok, na základe ktorých bol vydaný platobný rozkaz, tento súd uvádza vnútroštátne pravidlá týkajúce sa exekučných konaní a spresňuje, že v prípade zaistenia nehnuteľného majetku veriteľ na základe exekučného titulu podrobí exekúcii vecné právo existujúce k nehnuteľnému majetku patriacemu dlžníkovi. Poukazuje na to, že v rámci právomocí, ktoré môže vykonávať súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia pri začatí exekučného konania, tento súd neskúma, ako to vyplýva z bodu 20 tohto rozsudku, „vlastný obsah“ exekučného titulu.
- 31 Zároveň spresňuje, že podľa vnútroštátneho práva sa na podanie námietok proti exekúcii nevyžadujú žiadne osobitné formálne náležitosti a že sa môže uskutočniť dokonca ústne na pojednávaní pred súdom rozhodujúcim o nariadení výkonu rozhodnutia alebo podaním vyjadrenia na tomto pojednávaní.
- 32 Vnútroštátny súd, na základe judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa procesnej autonómie členských štátov s cieľom zaručiť plnú účinnosť hmotného práva Únie, judikatúry týkajúcej sa povinností vnútroštátneho súdu v oblasti ochrany spotrebiteľov, ako aj judikatúry týkajúcej sa možnosti zrušiť za určitých okolností právnu silu rozhodnutej veci, sa v spore, ktorý prejednáva, pýta na prípadnú nekalú povahu podmienok uvedených v zmluvách o záruke, o ktoré ide vo veci samej, uzatvorených medzi ZW a BDB, ako aj medzi ZW a ostatnými veriteľmi, na základe ktorých boli vydané platobné rozkazy.
- 33 V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že podľa veriteľov aj z rozsudku zo 6. októbra 2009, *Asturcom Telecomunicaciones* (C-40/08, EU:C:2009:615), vyplýva skutočnosť, že sa v tomto štádiu nebolo možné dovolávať nekalej povahy týchto podmienok z dôvodu, že ZW nepodala odpor.
- 34 Vnútroštátny súd však zdôrazňuje, že na rozdiel od spotrebiteľa vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok zo 6. októbra 2009, *Asturcom Telecomunicaciones* (C-40/08, EU:C:2009:615), ZW v spore vo veci samej prejavila vôľu namietať nekalú povahu niektorých podmienok, a tým ukončila nečinnosť, ktorá sa prejavovala až do nadobudnutia právnej sily implicitne rozhodnutej veci uplatniteľnej na exekučné tituly.
- 35 Tento súd sa tiež domnieva, že ku dňu vydania platobných rozkazov, o ktoré ide vo veci samej, Súdny dvor nestanovil podmienky, za ktorých možno ručiteľa právnickej osoby považovať za spotrebiteľa, pričom tieto podmienky boli stanovené neskôr uzneseniami z 19. novembra 2015,

Tarcău (C-74/15, EU:C:2015:772), a zo 14. septembra 2016, Dumitraș (C-534/15, EU:C:2016:700). V dôsledku toho sa uvedený súd domnieva, že ZW sa nemohla s úplnou znalosťou veci rozhodnúť, či je potrebné v rámci odporu proti platobným rozkazom uplatniť nekalé podmienky obsiahnuté v zmluvách uzavretých s predajcami alebo dodávateľmi, pretože si nebola vedomá svojho postavenia spotrebiteľa.

- 36 Vnútroštátny súd sa teda pýta, či neexistencia istoty, pokiaľ ide o možnosť kvalifikovať ručiteľa ako spotrebiteľa v čase vydania predmetných exekučných titulov, môže znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv priznaných spotrebiteľom vnútroštátnou právnou úpravou preberajúcou smernicu 93/13.
- 37 Spresňuje tiež, že v súlade so zásadami vnútroštátneho procesného práva, ak spotrebiteľ nepodal odpor, právna sila rozhodnutej veci platobného rozkazu zahŕňa spravodlivosť podmienok zmluvy o záruke, a to aj v prípade, že súd, ktorý vyhlásil tento rozkaz, nekalosť týchto podmienok výslovne nepreskúmal. Z toho vyplýva jednak, že nie je možné dovoľávať sa nekalých zmluvných podmienok v rámci konania vo veci samej, a jednak, že námietky proti exekúcii sú neprípustné, ak sa zakladajú na dôvodoch, ktoré mal účastník konania uplatniť pri vydaní exekučného titulu.
- 38 V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že v bode 49 rozsudku z 26. januára 2017, Banco Primus (C-421/14, EU:C:2017:60), Súdny dvor rozhodol, že smernica 93/13 nebráni vnútroštátnemu pravidlu, ktoré zakazuje vnútroštátnemu súdu preskúmať *ex offico* nekalú povahu podmienok zmluvy uzavretej s predajcom alebo dodávateľom, ak sa už rozhodlo o zákonnosti všetkých zmluvných podmienok z pohľadu tejto smernice v rozhodnutí s právnou silou rozhodnutej veci. Dodáva, že Súdny dvor v tomto rozsudku tiež rozhodol, že ak prípadná nekalá povaha zmluvných podmienok nebola preskúmaná počas predchádzajúceho súdneho preskúmania spornej zmluvy, ktoré sa skončilo vydaním rozhodnutia s právnou silou rozhodnutej veci, alebo ak predmetom takéhoto preskúmania boli len niektoré z nich, vnútroštátny súd má povinnosť posúdiť prípadne nekalú povahu sporných podmienok.
- 39 Vnútroštátny súd sa tiež domnieva, že Súdny dvor v uvedenom rozsudku stanovil podmienky, za ktorých sa možno dovoľávať právnej sily explicitne rozhodnutej veci s cieľom zakázať vnútroštátnemu súdu preskúmať nekalú povahu zmluvných podmienok. Na druhej strane sa domnieva, že Súdny dvor ešte nemal príležitosť preskúmať zlučiteľnosť zásady „právnej sily implicitne rozhodnutej veci“ s článkami 6 a 7 smernice 93/13, ako aj s článkom 47 Charty.
- 40 Za týchto podmienok Tribunale di Milano (súd v Miláne) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Bránia články 6 a 7 smernice 93/13/EHS a článok 47 [Charty], a za akých podmienok, vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava opísaná v prejednávanej veci, ktorá súdu rozhodujúcemu o nariadení výkonu rozhodnutia neumožňuje vykonať vlastné preskúmanie právoplatného súdneho exekučného titulu v prípade, že spotrebiteľ, ktorý nadobudol vedomosť o svojom postavení (pričom takúto vedomosť predtým súdy v rámci výkladu a uplatňovania práva vylučovali), navrhne, aby súd takéto preskúmanie vykonal?
 2. Bránia články 6 a 7 smernice 93/13/EHS a článok 47 [Charty], a za akých podmienok, vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava opísaná v prejednávanej veci, ktorá v prípade implicitne právoplatne rozhodnutej veci, ktorou sa vylúčil nekalý charakter určitej zmluvnej podmienky, neumožňuje súdu rozhodujúcemu o nariadení výkonu rozhodnutia, ktorý má rozhodnúť o námietkach spotrebiteľa proti navrhovanej exekúcii, aby takúto nekalú

povahu konštatoval, pričom sa dá uvedená nemožnosť preskúmania predpokladať aj v prípade, ak na základe právnej úpravy platnej v čase, keď daný rozsudok nadobudol právoplatnosť, nebolo možné preskúmať nekalosť zmluvnej podmienky, a to v dôsledku nemožnosti kvalifikovať ručiteľa ako spotrebiteľa.“

- 41 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 23. februára 2021 boli veci C-693/19 a C-831/19 spojené na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-831/19

- 42 BDB tvrdí, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný z dôvodu, že ZW nie je spotrebiteľom, a preto sa na ňu smernica 93/13 neuplatňuje.
- 43 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry má v rámci konania podľa článku 267 ZFEÚ, ktoré je založené na jasnom rozdelení úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom, výlučne vnútroštátny súd právomoc zistiť a posúdiť skutkový stav veci, ako aj vykladať a uplatňovať vnútroštátne právo. Rovnako prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorému bol spor predložený a ktorý musí prevziať zodpovednosť za vydané súdne rozhodnutie, aby s prihliadnutím na osobitosti veci posúdil tak nevyhnutnosť, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdny dvor. Preto, pokiaľ sa predložené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (rozsudok zo 14. júna 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 76 a citovaná judikatúra).
- 44 Zamietnuť návrh vnútroštátneho súdu na začatie prejudiciálneho konania Súdny dvorom je teda možné len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nemá k dispozícii skutkové a právne podklady potrebné na užitočné zodpovedanie otázok, ktoré sú mu položené (rozsudok zo 14. júna 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 77 a citovaná judikatúra).
- 45 V prejednávanej veci nejde o takýto prípad.
- 46 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania a zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že ZW treba na rozdiel od jej manžela YX považovať za spotrebiteľa, keďže v čase uzavretia zmlúv o ručení s BDB a ostatnými veriteľmi ZW konala mimo rámca svojich obchodov, podnikania alebo povolania, a nemala žiadne funkčné prepojenie s dotknutou spoločnosťou, ktorá je hlavným dlžníkom. Podľa vnútroštátneho súdu bola ZW od roku 1976 v pracovnom pomere s inou spoločnosťou a v predmetnej spoločnosti nezastávala žiadnu riadiacu funkciu. Vnútroštátny súd v tejto súvislosti uviedol, že podľa dokumentov predložených ZW počas exekučného konania nadobudla ZW obchodný podiel vo výške 22 % základného imania tejto spoločnosti 31. januára 2013, pričom všetky zmluvy o ručení medzi ZW a veriteľmi boli uzavreté pred týmto dátumom, a platobný rozkaz, ktorý získala BDB, bol vydaný pred nadobudnutím týchto podielov ZW.
- 47 Ako uviedol generálny advokát v bode 51 svojich návrhov, z rozsudku z 30. mája 2013, Asbeek Brusse a de Man Garabito (C-488/11, EU:C:2013:341, bod 29), vyplýva, že smernica 93/13 sa uplatňuje na „všetky zmluvy“ uzatvorené medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom,

pričom článok 2 písm. b) tejto smernice definuje spotrebiteľa ako akúkoľvek fyzickú osobu, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná mimo rámca jej obchodov, podnikania alebo povolania.

- 48 Keďže ZW neuzavrela predmetnú zmluvu o záruke v rámci svojich obchodov, podnikania alebo povolania, treba túto zmluvu považovať za uzavretú medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, a teda spadá do pôsobnosti smernice 93/13.
- 49 Návrh na začatie prejudiciálneho konania treba preto považovať za prípustný.

O prejudiciálnych otázkach

- 50 Svojimi otázkami položenými vo veci C-693/19 a vo veci C-831/19, ktoré treba posudzovať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že ak proti platobnému rozkazu vydanému súdom na návrh veriteľa nepodal dlžník odpor, súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia nemôže, z dôvodu, že právna sila rozhodnutej veci tohto rozkazu sa implicitne vzťahuje na platnosť týchto podmienok, čo vylučuje akékoľvek preskúmanie ich platnosti, následne preskúmať prípadnú nekalú povahu zmluvných podmienok, na ktorých je uvedený rozkaz založený. Vo veci C-831/19 sa tiež pýta, či skutočnosť, že ku dňu nadobudnutia právoplatnosti rozkazu dlžník nevedel o tom, že ho možno považovať za „spotrebiteľa“ v zmysle tejto smernice, má v tejto súvislosti nejaký význam.
- 51 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je systém ochrany zavedený smernicou 93/13 založený na myšlienke, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti (pozri najmä rozsudok z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 40 a citovanú judikatúru).
- 52 Vzhľadom na takéto znevýhodnené postavenie článok 6 ods. 1 tejto smernice stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ide o kogentné ustanovenie smerujúce k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť (pozri najmä rozsudky z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, body 53 a 55, ako aj z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 41).
- 53 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že vnútroštátny súd má *ex offico* posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky patriacej do pôsobnosti smernice 93/13, a tým odstrániť nerovnováhu medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, hneď, ako je oboznámený s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel (rozsudky zo 14. marca 2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 46 a citovaná judikatúra; z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 58, ako aj z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 43).
- 54 Okrem toho smernica 93/13, ako vyplýva z jej článku 7 ods. 1 v spojení s jej dvadsiatym štvrtým odôvodnením, ukladá členským štátom povinnosť stanoviť primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili ďalšiemu uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatváraných so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (rozsudok z 26. júna 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, bod 44 a citovaná judikatúra).

- 55 Aj keď Súdny dvor už opakovane a s prihliadnutím na požiadavky článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13 vymedzil spôsob, akým má vnútroštátny súd zabezpečiť ochranu práv, ktoré spotrebiteľom vyplývajú z tejto smernice, nič to nemení na skutočnosti, že právo Únie v zásade neharmonizuje postupy uplatniteľné na skúmanie údajne nekalej povahy zmluvnej podmienky a že tieto postupy teda patria do pôsobnosti vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov, a to na základe zásady ich procesnej autonómie, avšak pod podmienkou, že nesmú byť menej výhodné ako tie, ktorými sa spravujú podobné situácie vo vnútroštátnom práve (zásada ekvivalencie), a že nesmú v praxi znemožňovať alebo príliš sťažovať výkon práv poskytnutých právom Únie (zásada efektivity) (pozri najmä rozsudok z 26. júna 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, body 45 a 46, ako aj citovanú judikatúru).
- 56 Za týchto podmienok treba určiť, či tieto ustanovenia ukladajú súdu rozhodujúcemu o nariadení výkonu rozhodnutia povinnosť preskúmať prípadnú nekalú povahu zmluvných podmienok bez ohľadu na vnútroštátne procesné pravidlá, ktorými sa vykonáva zásada právnej sily rozhodnutej veci vo vzťahu k súdnemu rozhodnutiu, ktoré výslovne neobsahuje žiadne preskúmanie tejto otázky.
- 57 V tejto súvislosti je dôležité pripomenúť význam zásady právnej sily rozhodnutej veci tak v právnom poriadku Únie, ako aj vo vnútroštátnych právnych poriadkoch. Súdny dvor už mal totiž príležitosť spresniť, že na to, aby sa zabezpečila tak stabilita práva a právnych vzťahov, ako aj riadny výkon spravodlivosti, je dôležité, aby sa nemohli napadnúť súdne rozhodnutia, ktoré sa stali konečnými po vyčerpaní dostupných opravných prostriedkov alebo po uplynutí lehôt stanovených na podanie týchto opravných prostriedkov (pozri najmä rozsudky zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, body 35 a 36, ako aj z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 46).
- 58 Súdny dvor tiež uznal, že ochrana spotrebiteľa nie je absolútna. Konkrétne sa domnieval, že právo Únie neukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť neuplatniť vnútroštátne procesné normy, na základe ktorých rozhodnutie nadobúda právnu silu rozhodnutej veci, aj keby to umožnilo napraviť porušenie ustanovenia, bez ohľadu na jeho povahu, obsiahnutého v smernici 93/13 (pozri najmä rozsudky zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 37, ako aj z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 68), avšak v súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 55 tohto rozsudku pod podmienkou dodržania zásad ekvivalencie a efektivity.
- 59 Pokiaľ ide o zásadu ekvivalencie, treba uviesť, že Súdny dvor nemá žiadny dôvod pochybovať o súlade dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy s danou zásadou. Zdá sa, že, ako uvádza talianska vláda, vnútroštátne právo neumožňuje súdu rozhodujúcemu o nariadení výkonu rozhodnutia opätovne preskúmať platobný rozkaz s právnu silou rozhodnutej veci, a to ani v prípade možného porušenia vnútroštátnych pravidiel verejného poriadku.
- 60 Pokiaľ ide o zásadu efektivity, Súdny dvor rozhodol, že každý prípad, v ktorom je nastolená otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie vedie k nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práva Únie, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, jeho priebeh a jeho osobitosti, ako aj v prípade potreby na zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, ako sú napríklad ochrana práva na obranu, zásada právnej istoty a požiadavka na riadny priebeh konania (rozsudok z 22. apríla 2021, Profi Credit Slovakia, C-485/19, EU:C:2021:313, bod 53). Súdny dvor rozhodol, že dodržiavanie zásady efektivity nemôže v plnej miere nahradiť úplnú nečinnosť dotknutého spotrebiteľa (rozsudok z 1. októbra 2015, ERSTE Bank Hungary, C-32/14, EU:C:2015:637, bod 62).

- 61 Okrem toho Súdny dvor spresnil, že povinnosť členských štátov zabezpečiť efektivitu práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, zahŕňa, najmä pokiaľ ide o práva vyplývajúce zo smernice 93/13, požiadavku účinnej súdnej ochrany potvrdenú v článku 7 ods. 1 tejto smernice a zakotvenú tiež v článku 47 Charty, ktorá sa uplatňuje najmä na definíciu procesných podmienok žalôb založených na takýchto právach (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. júna 2021, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19 až C-782/19, EU:C:2021:470, bod 29 a citovanú judikatúru).
- 62 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že pri neexistencii účinného preskúmania potenciálnej nekalej povahy podmienok predmetnej zmluvy nemožno zaručiť dodržanie práv priznaných smernicou 93/13 (rozsudok zo 4. júna 2020, Kancelaria Medius, C-495/19, EU:C:2020:431, bod 35 a citovaná judikatúra).
- 63 Z toho vyplýva, že podmienky stanovené vnútroštátnym právom, na ktoré odkazuje článok 6 ods. 1 smernice 93/13, teda nemôžu mať vplyv na podstatu práva, ktoré spotrebiteľom priznáva toto ustanovenie, ako ho vykladá judikatúra Súdneho dvora pripomenutá najmä v bode 53 tohto rozsudku, nebyť viazaný podmienkou, ktorá bola vyhlásená za nekalú (rozsudky z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 71, ako aj z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 51).
- 64 Vo veciach samých vnútroštátna právna úprava stanovuje, že v rámci konania o výkone nesporných platobných rozkazov súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia nemôže preskúmať podstatu platobného rozkazu ani nemôže *ex offico* alebo na návrh spotrebiteľa preskúmať nekalú povahu zmluvných podmienok, na ktorých je tento rozkaz založený, z dôvodu právnej sily implicitne rozhodnutej veci, ktorej tento rozkaz podlieha.
- 65 Vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej sa preskúmanie nekalej povahy zmluvných podmienok *ex offico* považuje za uskutočnené a nadobudlo právnu silu rozhodnutej veci aj v prípade, že rozhodnutie, akým je platobný rozkaz, nie je na tento účel odôvodnené, môže vzhľadom na povahu a význam verejného záujmu, ktorý je základom ochrany, ktorú spotrebiteľom priznáva smernica 93/13, zbaviť vnútroštátny súd povinnosti preskúmať *ex offico* prípadnú nekalú povahu zmluvných podmienok.
- 66 Z toho vyplýva, že v takomto prípade si požiadavka účinnej súdnej ochrany vyžaduje, aby súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia mohol posúdiť, a to aj po prvýkrát, prípadnú nekalú povahu zmluvných podmienok, na základe ktorých súd vydal platobný rozkaz na návrh veriteľa, a proti ktorému dlžník nepodal odpor.
- 67 Ako uviedol generálny advokát v bodoch 56 a 57 svojich návrhov, skutočnosť, že dlžník v čase nadobudnutia právoplatnosti tohto skoršieho súdneho rozhodnutia nevedel o svojom postavení spotrebiteľa v zmysle smernice 93/13, nie je v tejto súvislosti relevantná, keďže, ako bolo pripomenuté v bode 53 tohto rozsudku, vnútroštátny súd má *ex offico* posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky patriacej do pôsobnosti tejto smernice.
- 68 Z vyššie uvedeného vyplýva, že na otázky položené vo veciach C-693/19 a C-831/19 treba odpovedať tak, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že ak proti platobnému rozkazu vydanému súdom na návrh veriteľa nepodal dlžník odpor, súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia nemôže, z dôvodu, že právna sila rozhodnutej veci tohto rozkazu sa implicitne vzťahuje na tieto podmienky, čo vylučuje akékoľvek preskúmanie ich platnosti, následne

preskúmať prípadnú nekalú povahu zmluvných podmienok, na ktorých je uvedený rozkaz založený. Skutočnosť, že ku dňu nadobudnutia právoplatnosti rozkazu dlžník nevedel o tom, že ho možno považovať za „spotrebiteľa“ v zmysle tejto smernice, nie je v tejto súvislosti relevantná.

O trovách

- 69 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že ak proti platobnému rozkazu vydanému súdom na návrh veriteľa nepodal dlžník odpor, súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia nemôže, z dôvodu, že právna sila rozhodnutej veci tohto rozkazu sa implicitne vzťahuje na tieto podmienky, čo vylučuje akékoľvek preskúmanie ich platnosti, následne preskúmať prípadnú nekalú povahu zmluvných podmienok, na ktorých je uvedený rozkaz založený. Skutočnosť, že ku dňu nadobudnutia právoplatnosti rozkazu dlžník nevedel o tom, že ho možno považovať za „spotrebiteľa“ v zmysle tejto smernice, nie je v tejto súvislosti relevantná.

Podpisy